

RICHTLIJN SMETTEN ONMOGELIJK WETENSCHAPPELIJK TE ONDERBOUWEN

J. Rosier

Er is geen wetenschappelijk bewijs dat interventies ter preventie of behandeling van smetten werkzaam zijn. Dat blijkt uit recent onderzoek van het LEVV en het Nivel. Toch verschijnt een landelijke richtlijn voor verpleegkundigen en verzorgenden over smetten. Deze steunt op inzichten van experts.

Het LEVV en het Nivel analyseerden alle beschikbare internationale studies naar smetten. Een zoekprocedure leverde 24 studies op maar daarvan bleken er slechts vier deugdelijk te zijn opgezet. Geen van deze studies leverde een wetenschappelijke onderbouwing van preventieve interventies op. Volgens experts moet preventie plaatsvinden door bijvoorbeeld te adviseren katoenen kleding te dragen, het aanbrengen van scheurlinnen, Engels pluksel of non-woven gaas, of het dun aanbrengen van zinkolie of barrièrecreme. Nivel-programmaleider Cordula Wagner: 'Het gaat erom huid-op-huid contact te voorkomen, de huid zoveel mogelijk droog te houden en dagelijks te verzorgen. Maar we kunnen niet zeggen wat wetenschappelijk gezien de beste aanpak is. Evenmin kunnen we onderbouwen dat een van de preventieve maatregelen niet deugt.' Voor de behandeling van smetten is er slechts op één deelgebied bewijs beschikbaar: een met schimmel geïnfecteerde smetplek kan het beste behandeld worden met het antimicrobiële middel econazol.

Volgens Wagner is er veel te weinig aandacht geweest voor onderzoek gericht op verpleging en verzorging. 'Het wordt tijd dat die behandelingen die in de praktijk het beste blijken te werken, een wetenschappelijke onderbouwing krijgen.' Toch acht ze op dit moment, nu de overheid bezuinigt, de kans op financiering van zulk onderzoek klein. Het literatuuronderzoek rond smetten maakt deel uit van een ZonMw-project gericht op het verbeteren van bestaande richtlijnen voor verpleegkundigen en verzorgenden, uitgevoerd door het LEVV en het Nivel.

Naast de literatuurstudie zijn ook richtlijnen of protocollen 'smetten' van instellingen en opleidingsinstututen bekeken. Na oproepen in vakbladen en het aanschrijven van 380 zorginstellingen kregen de onderzoekers er uiteindelijk slechts vier toegestuurd. Een expertgroep heeft vervolgens vooral op basis van eigen ervaringen een concept-richtlijn opgesteld. Daarin worden naast preventieve maatregelen vier fasen van smetten beschreven met elk een behandeling. Cordula Wagner: 'Die expertgroep bestond uit onder meer een nurse practitioner dermatologie, verpleegkundigen, dermatologen, een incontinentie-verpleegkundige, een wijkverpleegkundige en verzorgenden.' Inmiddels is de concept-richtlijn door een aantal instellingen uitgetest en geëvalueerd en daarna aangepast. 'We hebben ook gekeken welke interventies organisatorisch haalbaar zijn,' licht Wagner toe. Zo beveelt de richtlijn aan bij geïnfecteerd smetten in plaats van het dure econazol bijvoorbeeld het vergelijkbare miconazol te gebruiken. Wagner verwacht dat bij de verschijning van dit WCS-nieuws de definitieve richtlijn is uitgebracht.*

Vorig jaar onderzocht het Nivel de prevalentie van smetten. Het ging om een pilot in tien ziekenhuizen, zes verpleeghuizen en drie andere instellingen voor chronische zorg. Daaruit bleek dat bij één op de acht (12%) van de patiënten en bewoners smetten voorkomt. Het treedt vooral op bij patiënten die dik, incontinent, weinig actief of bedlegerig zijn. Ook komt het vaker voor als diabetes of een psychische stoornis een opname-indicatie is. Verder komt smetten vaak voor in combinatie met decubitus. Vanwege het kleine aantal deel-

nemende instellingen was er nog geen sprake van een representatieve steekproef maar dit jaar hebben alle instellingen die meedoen met de jaarlijkse meting van decubitusprevalentie ook de prevalentie van smetten gemeten. Die uitkomsten geven wel een representatief beeld en zullen dit najaar bekend zijn.

Joop Rosier, journalist.

*) De richtlijn is op te vragen bij het LEVV, Else Poot, telefoon (030) 2919007, e-mail e.poot@levv.nl

WCS /S/E/R/V/I/C/E/

HET WCS CLASSIFICATIE KAARTJE

NIEUWE VERSIE

ALTIJD HET CLASSIFICATIEMODEL OP ZAK.

Dit handzame kaartje biedt u de gelegenheid om het Classificatiemodel tijdens uw werk altijd bij de hand te hebben.

Dit kaartje kost slechts € 0,50 per stuk (exclusief verpakkings- en verzendkosten)

en kan besteld worden via:

DE WCS BESTELIJN: 0252-230026.